

สำนักพิมพ์วารสารปัญญา

แค่มองเพื่อน

ผู้ยากไร้และอ่อนแอ

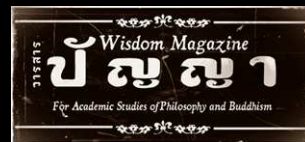
บทกวีประกอบภาพ

สมภาร พรหมทา

ชื่อหนังสือ : แก่นองเพื่อนผู้ยากไร้และอ่อนแอ

ชื่อผู้แต่ง : สมภาร พรมทา

สำนักพิมพ์วารสารปัญญา

โครงการ 'หนังสือไฟฟ้า'

ฉบับที่ 20

พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก

พฤษภาคม 2554

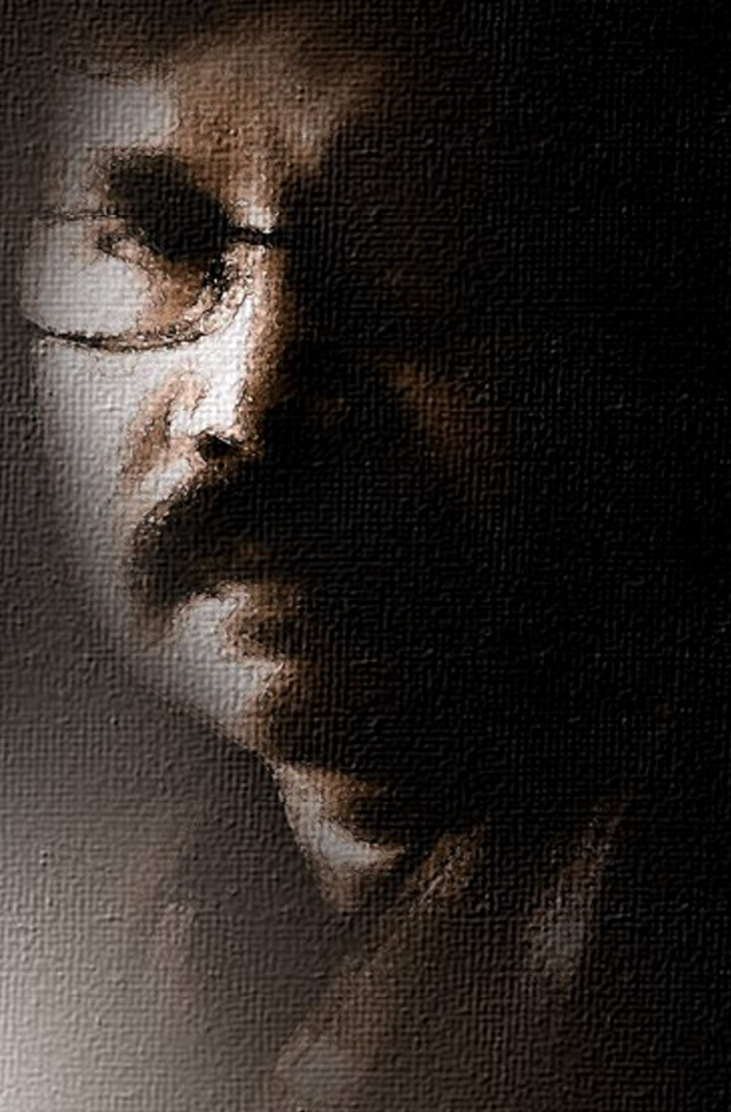
ทำรูปประกอบ ออกแบบปก และจัดเล่มโดย

สมภาร พรมทา

— คำนำจากผู้เขียน —

อินเตอร์เน็ตสมัยนี้เป็นสิ่งมหัศจรรย์ โลกไซเบอร์นั้นสำหรับผมเหมือนมหาสมุทรที่กว้างใหญ่ และภายใต้มหาสมุทรที่วุ่นวายนี้ หลายสิ่งหลายอย่างที่มีค่า ถูกเก็บซ่อนเอาไว้ในนั้น บางอย่างเป็นความลับของใครบางคนที่ยิ่งใหญ่ในโลก อินเตอร์เน็ตทำให้มันไม่อาจเป็นความลับได้อีกต่อไป ดังนั้นสถานะของผู้ยิ่งใหญ่เหล่านี้มันวันก็แค่จะสั่นคลอนลงเรื่อยๆ

ผมชอบท่องไปใต้มหาสมุทรที่ลึกลับนี้ สถานที่ที่ผมไปน่าจะเป็นที่ที่ไม่ค่อยมีคนสนใจไปมากนัก ผมชอบค้นหาว่ามีสมบัติมีค่าประเภทของที่คนจำนวน

หนึ่งทิ้งลงไปไว้ใต้กันสมุทรมันจะโดยจงใจหรือไม่ก็ตาม ตกค้างอยู่ที่ไหนบ้าง ทำนองหาหีบสมบัติโบราณ ของเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเพชรนิลจินดา ผมไม่สนใจของมีค่าในความหมายนี้ แต่สนใจของมีค่าในความหมายของสิ่งที่เมื่อเราได้พบเห็นแล้ว เราจะเข้าใจเพื่อนมนุษย์ หรือโลกของเรา ตลอดจนจักรวาลของเรา มากขึ้น แล้ววันหนึ่งผมก็พบบางสิ่งในจำนวนของเหล่านี้ เป็นภาพถ่ายโดยช่างภาพมือสมัครเล่นจากชอกมุมต่างๆของโลกใบนี้ เป็นภาพถ่ายของผู้คนประเภทหนึ่งที่ผมได้ตั้งชื่อให้แก่ไบรณานามเหล่านี้ว่า “มองเพื่อนผู้ยากไร้และอ่อนแอ” ผมเก็บภาพพวกเขาขึ้นมาจากท้องมหาสมุทรที่เว้งว่าง รวบรวมเอาไว้ หลายวัน หลายเดือนผ่านไป ผมมีภาพของพวกเขาสะสมมากขึ้นตามลำดับ

แล้ววันหนึ่งในช่วงสงครามนี้ ผมไม่ได้ออกไปไหน คืนหนึ่งผมเอาจริงของมองเพื่อนเหล่านี้มานั่งดู พลันผมก็มองเห็นโยงโยบางอย่างที่เขาหรือเธอคนเหล่านี้เข้าด้วยกัน นานมาแล้ว ตลอดคอยเคยพุดถึงสิ่งที่เรียกว่า “Anna Karenina Truth” ไว้ที่บรรทัดแรกของบทแรกในนิยายเรื่อง “Anna Karenina” ของเขาว่า

Happy families are all alike; every unhappy family is unhappy in its own way.

ผมเชื่อข้อความนี้อยู่มาหลายปี จนกระทั่งในคืนที่ผมเอาจริงของมองเพื่อนที่กล่าวมาเรียงร้อยเข้าด้วยกัน พวกเขามีบางอย่างร่วมกัน แม้อยู่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรม และต่างสภาพแวดล้อม แต่พวกเขาคือ “คนพวกเดียวกัน” และหากจะว่าไปแล้ว พวกเขาก็คือผม

พวกเดียวกัน แล้วผมก็รู้สึกขึ้นในทันทีที่เห็นว่า ทอลสตอย อาจเข้าใจผิดก็ได้ ครอบครัวที่มีสุขต่างหากที่มีสุขอย่าง แตกต่างกัน แต่ครอบครัวที่มีทุกข์ทั้งหลายเหล่านี้จะมีทุกข์ ร่วมกัน คล้ายกัน เป็นแบบฉบับเดียวกันเสมอ ว่าเป็นไปแล้ว ข้อสรุปที่ผมได้จากการเรียงร้อยภาพของคนทุกข์ยากใน หลายซอกมุมของโลกเข้าด้วยกันนี้ น่าจะตรงกับปรัชญา ของพระพุทธศาสนามากกว่า ทุกข์นั้นเป็นคำพื้นฐานของ ชีวิต เหมือนความมืดมิดเหน็บหนาวที่เป็นคำพื้นฐานของ จักรวาล แสงสว่างและความอบอุ่นนั้นมาทีหลัง แสงสีมี ใต้หลากหลาย แต่ความมืดมีสีเดียว

แล้วความรู้สึกอันหนึ่งก็ปรากฏขึ้นในใจผมคืนนั้น ผม รู้สึกว่าผมควรเขียนอะไรสักอย่างเพื่อเรียงร้อยภาพชีวิต ของดวงเพื่อนเหล่านี้เข้าด้วยกัน ผมตัดสินใจเขียนเป็น

บทกวี สั้นบ้างยาวบ้าง สำหรับภาพหนึ่งภาพ ไม่มีการ วางโครงเรื่อง ปล่อยให้ภาพเหล่านั้นบังคับมือและความ คิดของผมให้ล่องลอยไปตามแต่มันจะไป สามสี่วันของ เทศกาลสงกรานต์ปีนี่คือที่มาของหนังสือเล่มนี้

ภาพถ่ายต้นฉบับนั้นเนื่องจากแทบทั้งหมดถ่ายโดยมือ สมัยครเล่น ผมถือโอกาสนำมาจัดแสง สี และเงาใหม่ หมด ช่วงหลังๆนี้ผมชอบเขียนรูปโดยใช้คอมพิวเตอร์ มากขึ้น เพราะไม่ต้องเปลืองสี กระดาษ และผ้าใบ แต่ก็ ให้อผลไม่ต่างกับกับที่เขียนด้วยอุปกรณ์จริงๆเหล่านี้ (คง รูปประกอบคำนี้) หวังว่า บทกวีอันเกิดขึ้นอย่างฉับ พลันทันทีภายในสามสี่วันเล่มนี้จะให้อรรถรสในทางความ งามและความคิดบ้างไม่มากนักน้อย

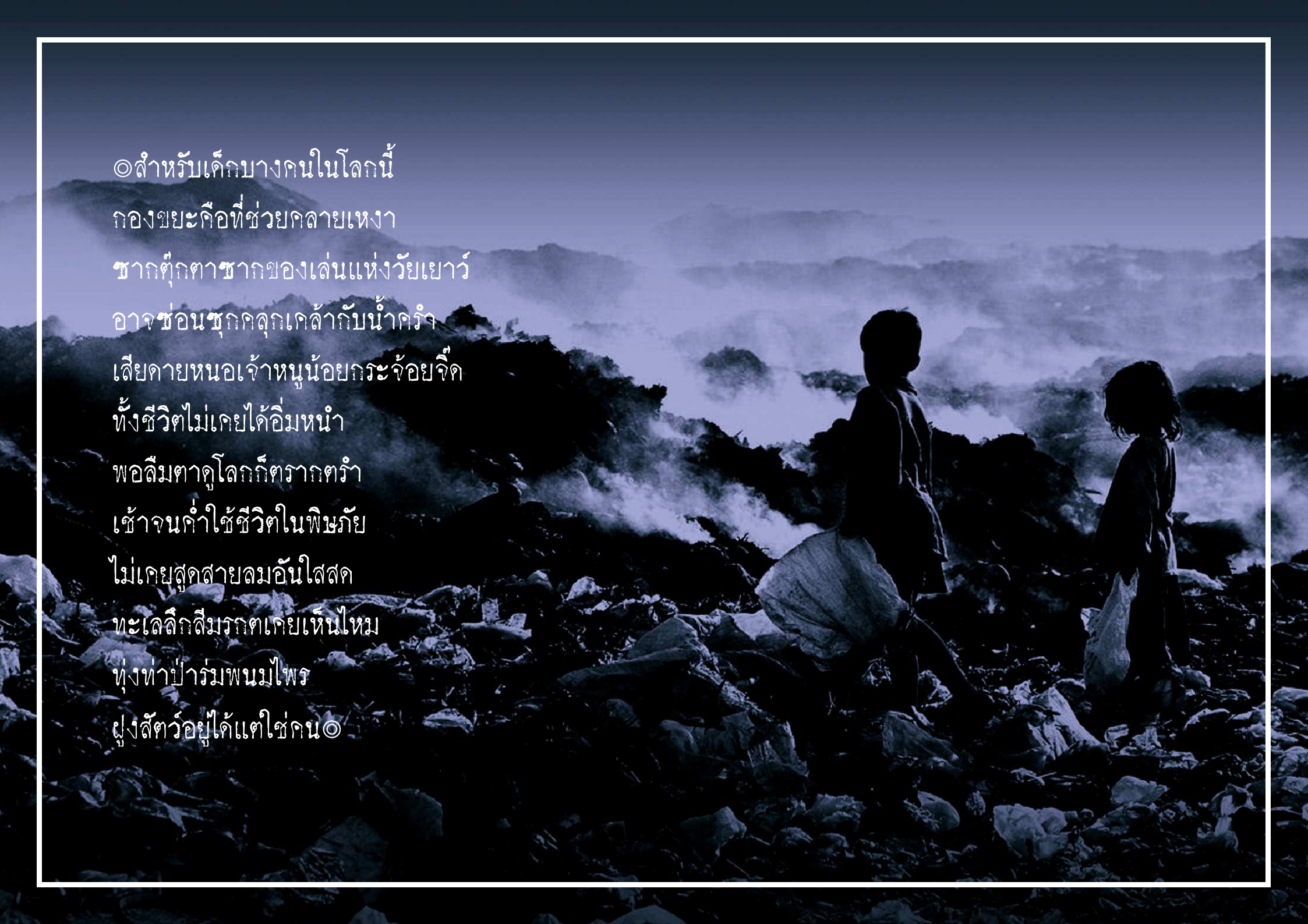
-สมภาร พรมทา

๑ในบางมุมของโลกชนโศกเศร้า
ความหิวโหยรุมเร้าทั่วห่มหญ้า
เด็กน้อยทรุดล้มลงต่อตา
ให้แรงกาต่อชีพที่ขาดแคลน๑

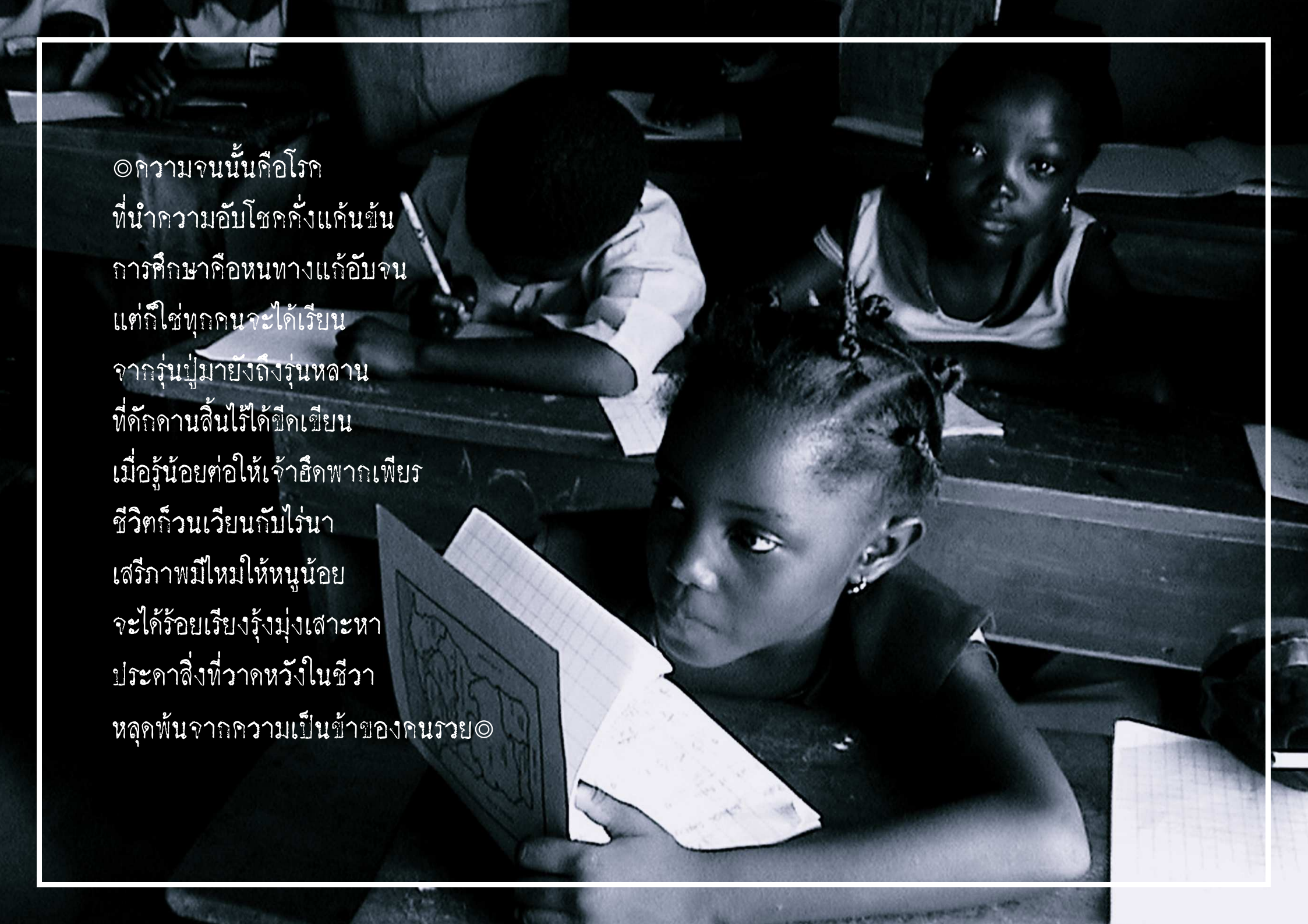

๑ไม่อาจรู้ว่าหนูน้อยเจ้าครุ่นคิด
ถึงอะไรในชีวิตอันยากแค้น
คงไม่หวังตั้งใครอื่นโพ้นดินแดน
ที่เขาสุขไม่ชุกแค้นเพราะรำรวย
อันดวงตาแม้นมีตั้งไม่มี
ค้ำยไม่อาจยดแสงดีแห่งรุ่งสวय
แววตานี้มีไว้เพื่อเอื้ออวย
วอนชาวโลกให้ช่วยพ้นเภทภัย
อันแขนขาแม้นมีตั้งไม่มี
มันดิบเล็กบुकบีตั้งข้อไม้
ลึกลงในเบ้าตาคือเบ้าใจ
ที่จะคับสักรวันใดสุดกาคเคา๑

๑ สำหรับเด็กบางคนในโลกนี้
กองขยะคือที่ช่วยคลายเหงา
ซากตุ๊กตาซากของเล่นแห่งวัยเยาว์
อาจซ่อนซุกกลดเกล้ากับน้ำคร่ำ
เลียคายหนอเจ้าหนูน้อยกระจอยจืด
ทั้งชีวิตไม่เคยได้อิ่มหน้า
พอดืมตาดูโลกก็ตรากตรำ
เข้าจนกว่าใช้ชีวิตในพิษภัย
ไม่เคยสุดสายลมอันใสสด
ทะเลลึกสี่มรกตเคยเห็นไหม
ทุ่งท่าป้าร่วมพนมไพร
ฝูงสัตว์อยู่ได้แต่ไซ้คน๑

©ความจนนั้นคือโรค
ที่นำความอับโชคกึ่งแค้นชั้น
การศึกษาคือหนทางแก้อับจน
แต่ก็ใช้ทุกคนจะได้เรียน
จากรุ่นปู่มายังถึงรุ่นหลาน
ที่ตัดกานลั่นไว้ได้ฝึกเขียน
เมื่อรู้น้อยต่อให้เจ้าฮิดพากเพียร
ชีวิตก็วนเวียนกับไถนา
เสริภาพมีไหมให้หนูน้อย
จะได้ร้อยเรียงรุ่งมั่งเสาะหา
ประคาลิ่งที่วาดหวังในชีวา
หลุดพ้นจากความเป็นข้าของคนรวย©

©อยู่กับดินกินกับทรายตายกับโรค
กับร่างอันผอมโกรกและเจ็บป่วย
ดินคือบ้านฟ้าคือบ้านประธานอำนวยการ
วันใดที่โชคช่วยก็รอดตาย©

๑หนูเคยจะไปไหน
แววตาอันร้างไร้บอกความหมาย
บนทางสายเปลี่ยวและเคี้ยวคาย
มีเพียงกายตั้งเศษซากเป็นเพื่อนใจ
ความที่ลมหายใจยังไม่สิ้น
“คน”ก็ต้องทนคืนไปข้างหน้า
ความสองคืนยังมีแรงรังกายา
สองมือจะไหวกว่าจนสุดแรง
ภาพที่เราเห็นอยู่ต่อหน้า
มีมากมายในโลกาทุกหนแห่ง
บนถนนรดยนต์ราคาแพง
คืนแล้วเด่าขับแข่งเจ้าหนูไป๑

©มนุษย์ทุกคนควรมีบ้าน
ไว้เป็นที่ทำงานอยู่อาศัย
แผ่นดินนี้มีไซ้ของผู้ใด
จะถือครองเกินใครจนขาดแคลน
แต่ความเป็นจริงก็คือว่า
บ้านบางบ้านมีค่าหลายล้านแสน
แต่บางบ้านกลับไทร้มเก่าและเปล้าแปน
เป็นเพียงพักในดินแดนไซ้ของตน©

๑แผ่นดินมีเพียงพอกคนทั้งโลก
แต่ความวิบโยกมีทุกหน
หลายแสนล้านชีวิตเหมือนน้ใช้คน
อยู่ในซอกตรอกกันมุ่มมีคเมือง
เกิดมาทำไมนะมนุษย์
เมื่อโลกร้ายมันถึงจุดไปทุกเรื่อง
ต้องอาศัยดินเขาอยู่อย่างฝืดเคือง
ชีวิตมีก็เปล่าเปลืองไร้ราคา๑

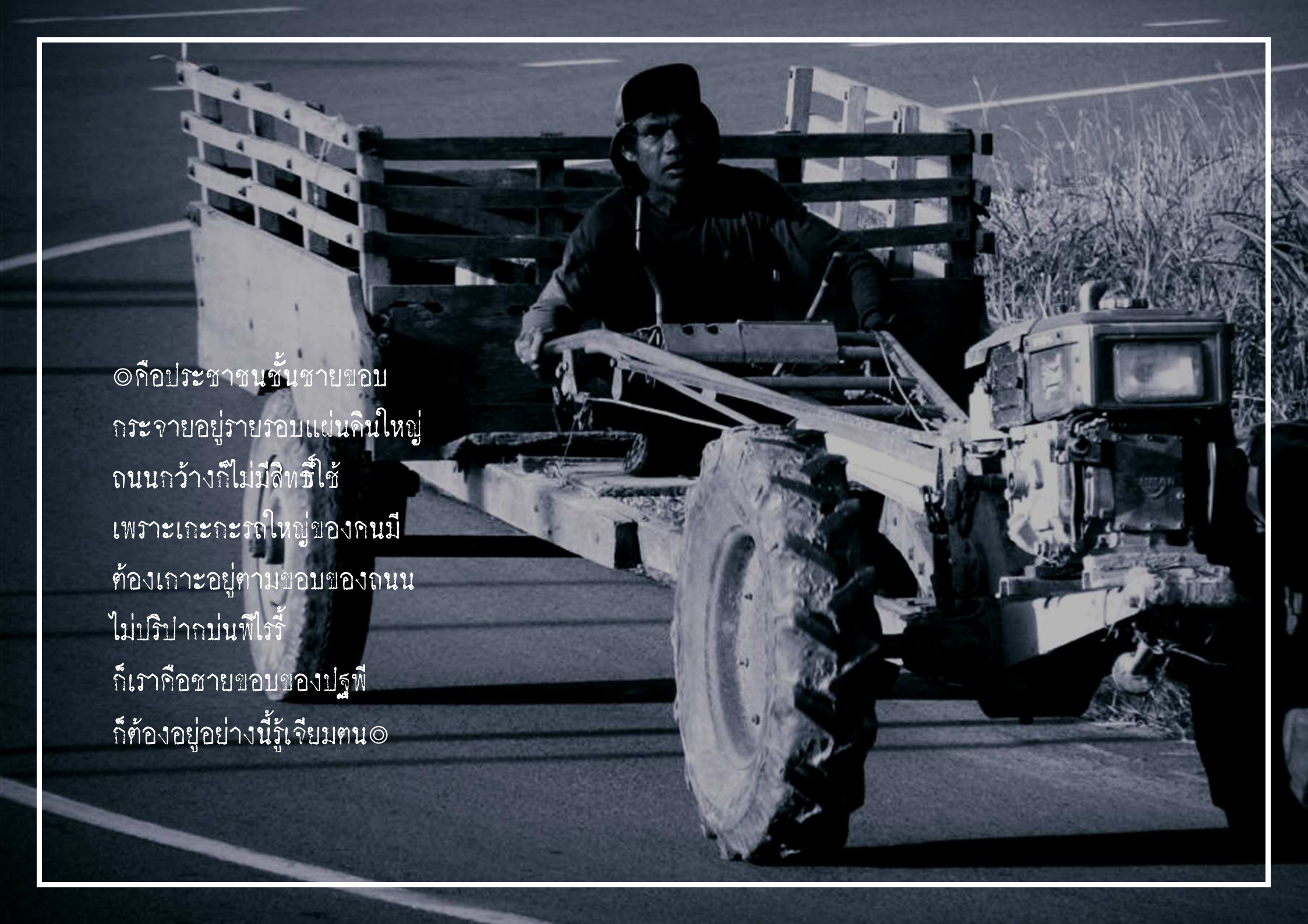
©เด็กฉลาดก็อาจเกิดจากแม่พ่อ
ไร้สามารถจะเก็บก้อเพื่อเงยหน้า
ให้ลูกได้รำเรียนเพียรวิชา
เพื่อหนีไปจากชะตาอันคำทรมาน
เสรีภาพไม่เคยได้มาเปล่า
หากแต่ต้องแลกเอาด้วยแบกหาม
ด้วยพากเพียรเลี้ยงดูพยายาม
แต่ที่สุกที่สุดห้ามชะตากรรม
ในโรงงานโคโคในโลกรนี้
หลายหลาภมากมีผู้กดขี่
เป็นเด็กจากท้องนาหน้าหมองคำ
สมองดีแต่เคราะห์ซ้ำเพราะยากจน©

๐ชาวนาลีบสายเป็นชาวนา
ก้มหน้าทุกข์ยากปากหม่น
มีลูกก็เพื่อลีบสกุดตน
สกุดตนยากไร้และอ่อนแอ๐

๑ถนนกว้างทางไกลเข้าหมู่บ้าน
ก็เพื่อขนแรงงานที่พายแพ้ว
จากท้องนาที่ล้นไร่คนเหี่ยวแฉ
มารับใช้เจ้าแก้วทีในเมือง
มันไม่ใช่ถนนแห่งเสรี
คือถนนการกดขี่ในทุกเรื่อง
ถนนเส้นนี้แหละนักการเมือง
สร้างเพื่อสูบคนหน้าเหลืองคือชาวนา
สี่ปีมาพร้อมกับข้าวของ
เอามากองดงไว้ที่ตรงหน้า
พอได้เป็นผู้แทนแล้วก็ลี้ภัย
ทางนี้แหละที่พามันจากไป๑

๑คือประชาชนชั้นชายขอบ
กระจายอยู่รายรอบแผ่นดินใหญ่
ถนนกว้างก็ไม่มีสิทธิ์ใช้
เพราะเกาะกระถกใหญ่ของคนมี
ต้องเกาะอยู่ตามขอบของถนน
ไม่บริปากบ่นพีวี่
ก็เราก็คือชายขอบของปฐพี
ก็ต้องอยู่อย่างนี้รู้เจียมตน๑

๑ทุ่งทำป่าไพรนั้นคือบ้าน
เมื่อเมมฝนพัดผ่านก็ขวายน
เตรียมไม้เตรียมควายในบักคด
รอฟ้ารอดฝนดิ้งโลกใจ๑

๑แต่รอแล้วรอเล่าก็รอด้บ
มหาเมฆย่อนกดับหายไปไหน
หรือผีทุ่งผีท่าพนาลัย
ท่านช็อคใจจึงลงโทษโกรธแค้นคน
บั้งไฟหลายบั้งก็จุดแล้ว
อีกทั้งนางแมวดีลายหม่น
ก็แหย่กันกัณฑ์พื่อนทั้งตำบด
แดนท่านยังไม่ผ่อนปรนสุดเศร้าใจ
ชีวิตคนอีสานก็เท่านี้
ฟ้าฝนไม่ปรานีก็รอใหม่
เฮาทนเฮาอดก็ไม่คคใคร
เฮาอยู่อย่างดินไร่จนชินชา๑

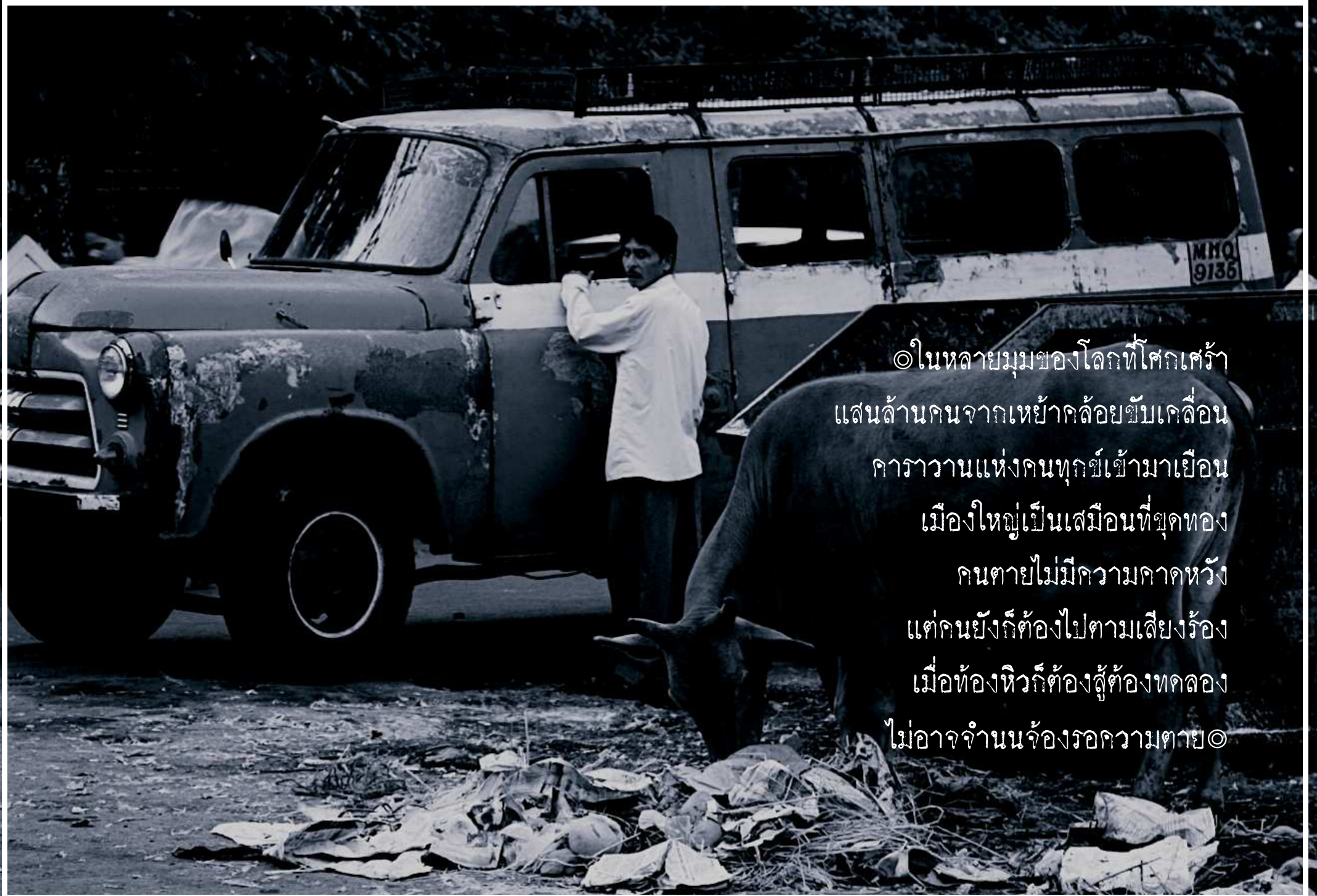

A photograph showing a group of people in a field of harvested rice stalks. In the foreground, a woman is seen from the back, wearing a patterned sleeveless top, holding a large woven basket filled with white plastic bags. To her right, a man is sitting on the ground, also holding a plastic bag. In the background, other people are visible, some standing and some sitting. The scene is set in a rural, agricultural environment.

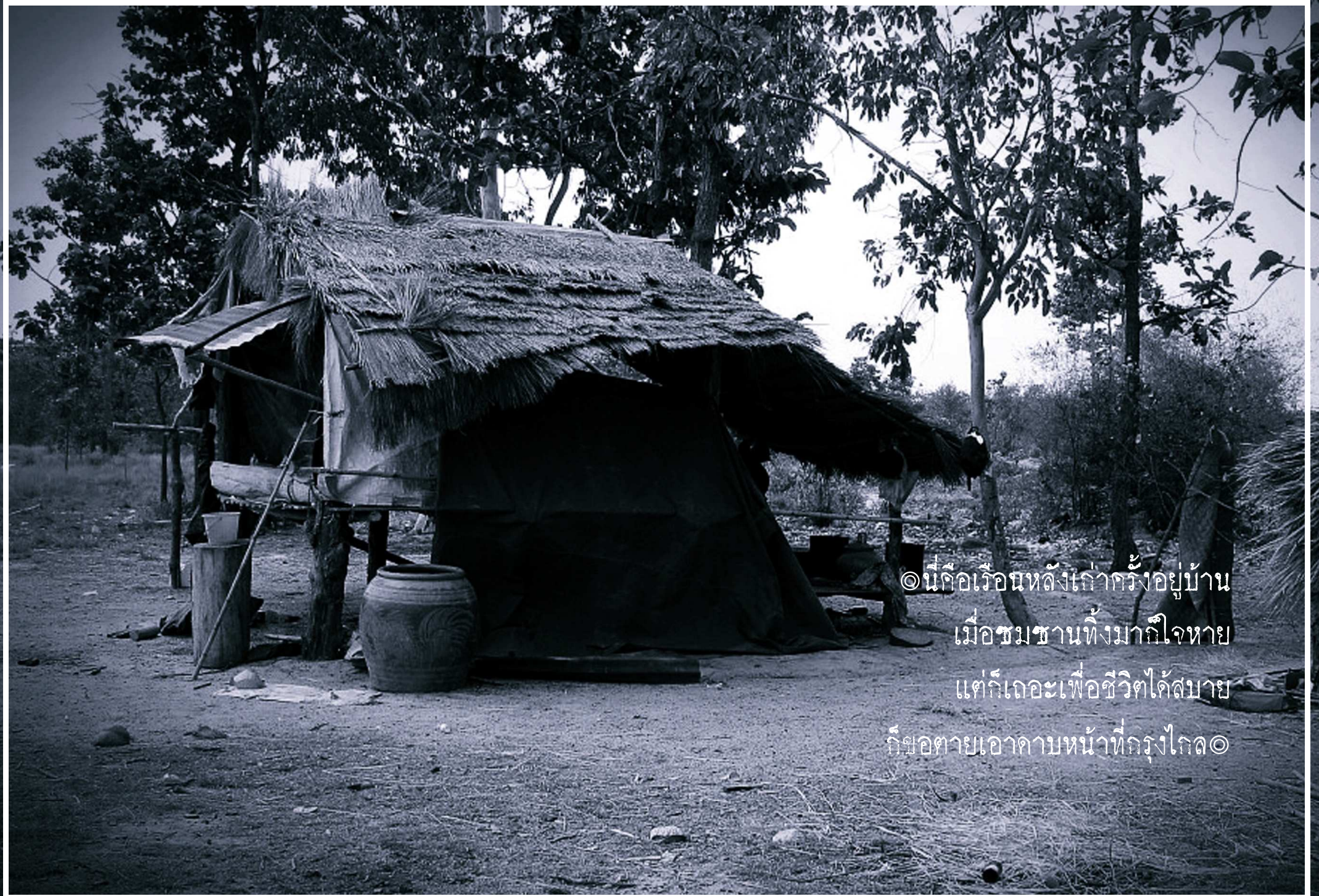
๑ต้นหญ้าไม่เคยตายเพราะลมแดง
ต่อให้ฟ้ากลืนแกดั่งก็ช่างฟ้า
คนอีสานไม่เคยตายวายชีวา
ประจุกดิ่งหินผายั้งยั้งไถด
เรากินน้อยใช้น้อยเราประหยัด
ถึงยากแค้นอัตคัดก็อยู่ได้
ผักป่าปลาน้อยที่หมักไว้
จ้ำกินอื่มนก็สุขใจแล้วหมู่เฮา๑

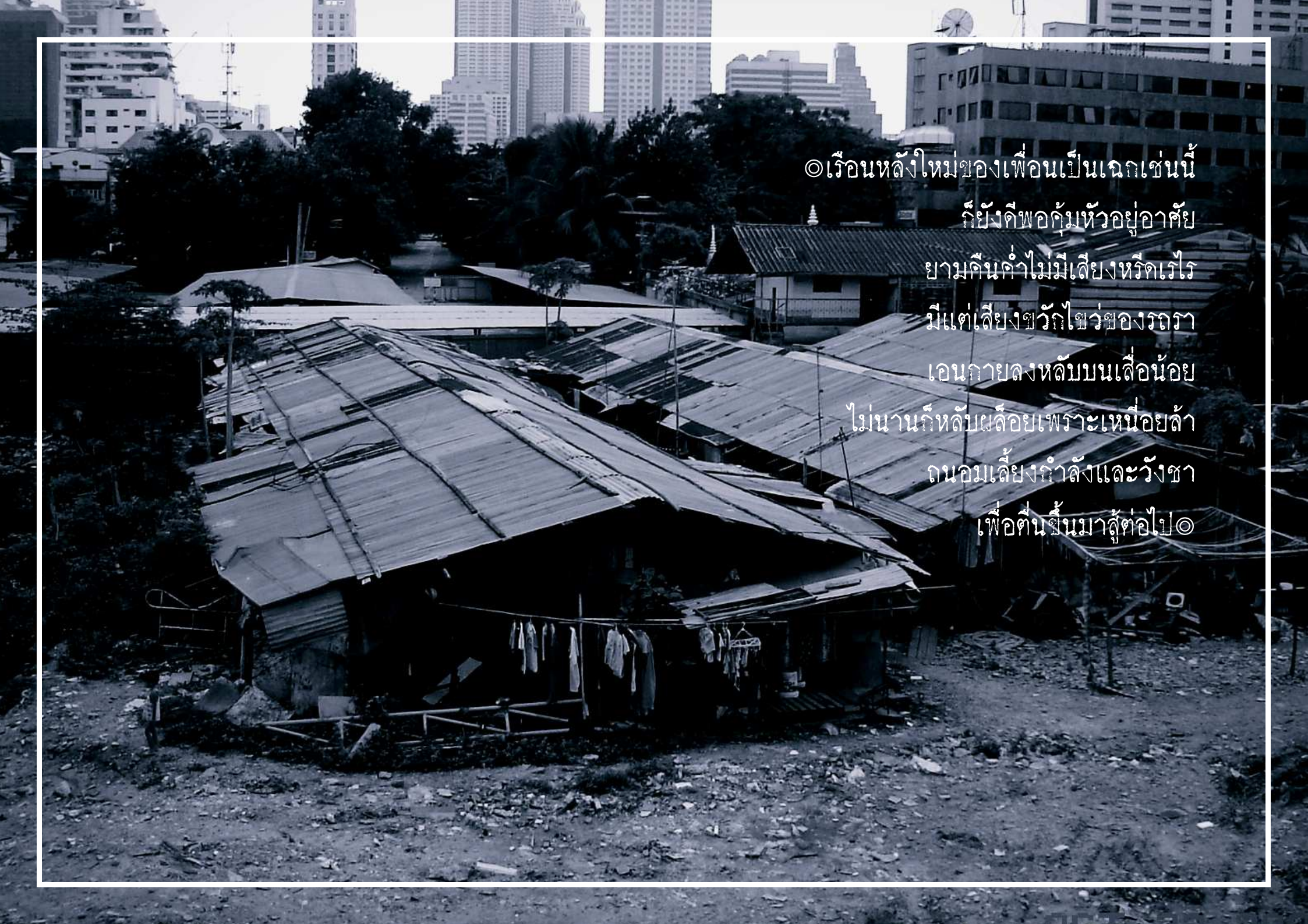
๑ แล้วยุคหนึ่งดูกลาดานก็หายหน้า
ท้องทุ่งท่าเหือดเพียงแต่ผู้เฒ่า
เกวียนที่เคยนั่งมานานเนา
ก็ว่างเปล่าไร้ดูกลาดานเคยนั่งเคียง
บักคำหมายบอกว่าพ่อผู้ใหญ่
ข้าจะลงไปไทยจะลองเลี้ยง
เผื่อได้เงินมาฝากตอนอีจำเรียง
ข้าป่วยเบียงแตงมันมาหลายปี
ทิดทองใสเชียงสารก็ลาจาก
บักทองมากบักบุญปีก็หลีกดี
บ้านโศกจวนบ้านโคกถ้องบ้านหนองฮี
ไม่มีหนุ่มสาวอยู่เฝ้าเรือน๑

๑ในหลายมุมของโลกที่โศกเศร้า
แสนล้านคนจากเหย้าคด้อยขับเคลื่อน
คาราวานแห่งคนทุกข์เข้ามาเยือน
เมืองใหญ่เป็นเสมือนที่ขุดทอง
คนตายไม่มีความคาดหวัง
แต่คนยังก็ต้องไปตามเสียงร้อง
เมื่อท้องหิวก็ต้องสู้ต้องทดลอง
ไม่อาจจำนนจ้องรอความตาย๑

©นี่คือเรือนหลังเก่าครึ่งอยู่บ้าน
เมื่อชมชานทิ้งมากก็ใจหาย
แต่ก็เถอะเพื่อชีวิตได้สบาย
ก็ขอตายเอาตาบหน้าทีกรุงไกล©

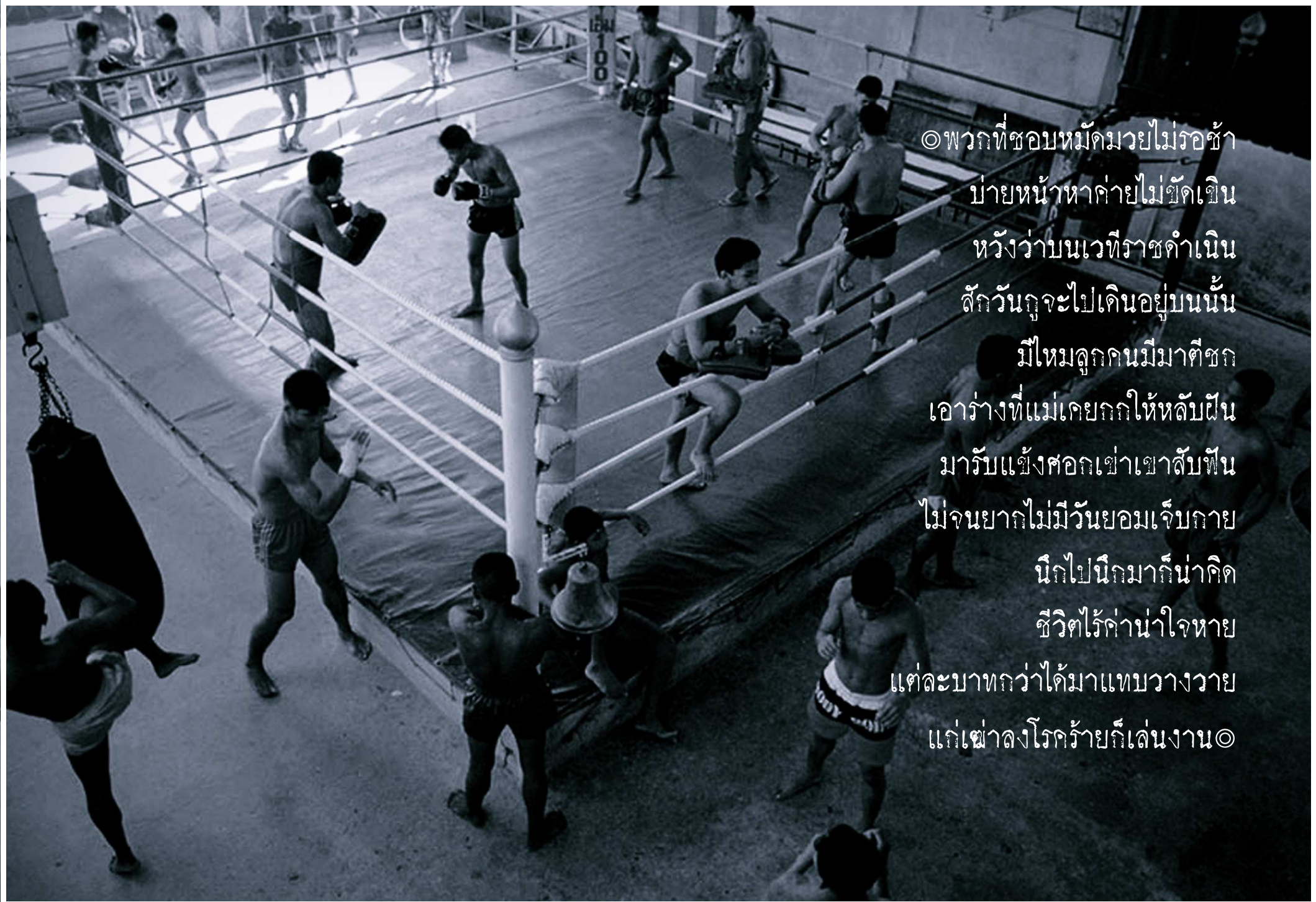
๑เรือนหลังใหม่ของเพื่อนเป็นฉากเช่นนี้
ก็ยังคงพอกั้มหัวอยู่อาศัย
ยามคืนค่ำไม่มีเสียงหรีดเวโร
มีแต่เสียงขวั๊กไซ่ว์ของรถรา
เอนกายลงหลับบนเสื่อน้อย
ไม่นานก็หลับผด้อยเพราะเหนื่อยล้า
ถนนมเดียวกำลังและวังชา
เพื่อตื่นขึ้นมาสู้ต่อไป๑

๐ไม่เคยเที่ยงอาชีพสุจริต
ไม่เคยคิดการเกินจะเป็นได้
รู้ว่ารู้่น้อยก็ค่อยไป
มีไช้เรือใหญ่ออกทะเล
คังนกระจิบตัวกระจ้อย
จงอยปากน้อยน้อยเที่ยวร่อนเร่
จับแมลงเด็กเล็กไม่เกร
ไม่หันเหออกนอกทางพระธรรม
ครึ่งอยู่บ้านเคยทำบุญใส่บาตรพระ
วันนี้ก็ยังไมละยังหัยคย้า
วิทย์เครื่องน้อยเปิดถ้อยคำ
เทศนาเรื่องบุญกรรมอยู่ข้างกาย๐

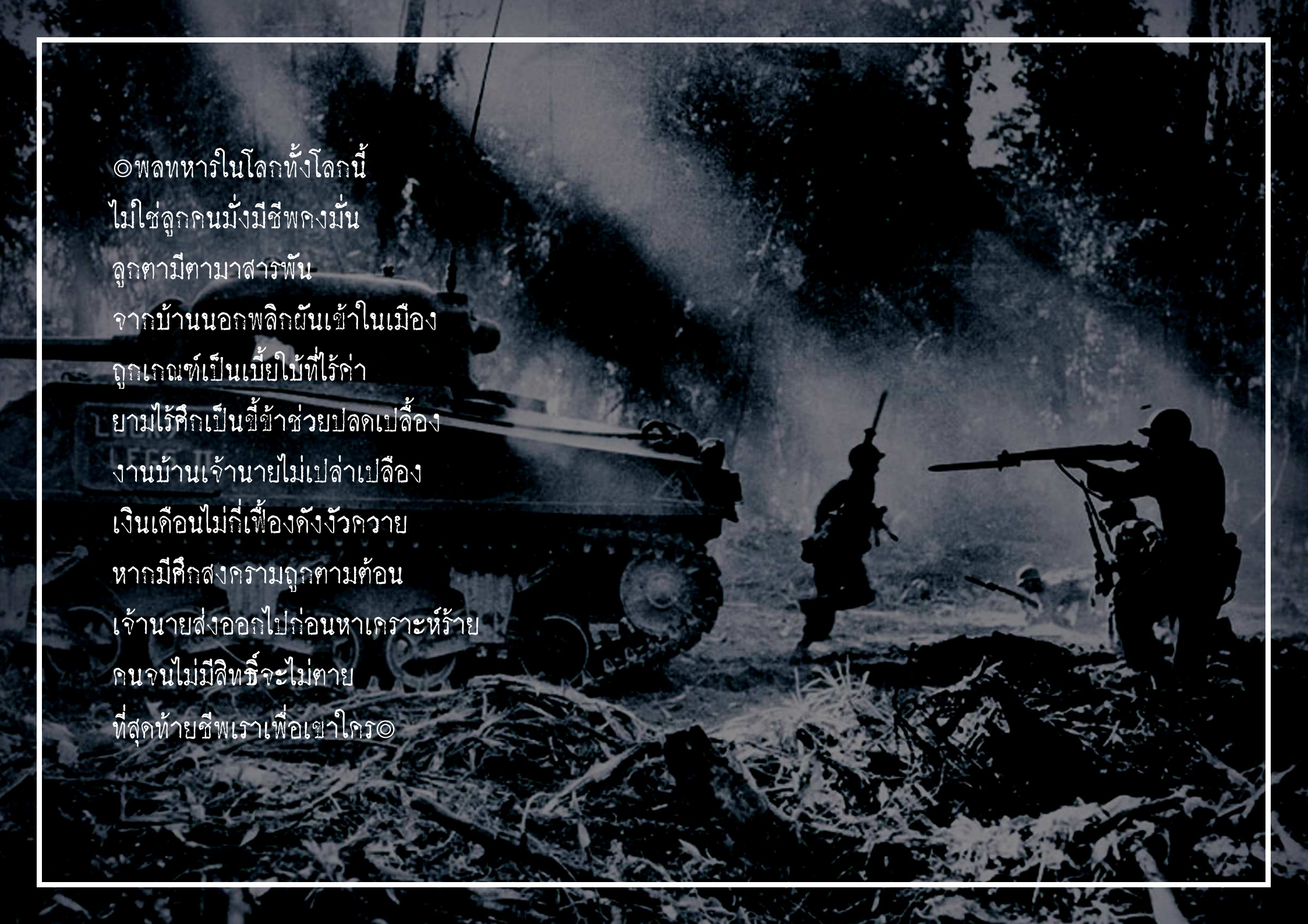
๐บ้างก็เป็นกรรมกรรับแท็กซี่
รู้ดีการเมืองไซ้เรื่องร้าย
ฟังมากเข้าคิดมากเข้าก็ถดถอย
ไปอยู่ในเนื้อกายและตัวตน
บางครั้งอึดอัดและชักข้อง
แต่ไม่รู้จะถูกร้องยังแห่งหน
ใครเล่าเข้าใจจนยากจน
ที่เห็นเห็นเขาชิงปล้นประเทศกัน
เปลี่ยนผดักอำนาจกันนั้นแล้ว
เสวยสุขกันเป็นแนวอยู่บนนั้น
ประชาชนยังเข็ญชุกอยู่ทุกวัน
คนใหญ่โตเขาสุขสันต์สบายเพลิน๐

๑ พวกที่ชอบหมัดมวยไม่รอช้า
บ่ายหน้าหาค่ายไม่ขัดเขิน
หวังว่าบนเวทีราชดำเนิน
สักวันกูจะไปเดินอยู่บนนั้น
มีไหมลูกคนมีมาตีชก
เอาร่างที่แม่เคยกักให้หัดบิ่น
มารับแฉิ่งสอกเข้าเขาตีบิ่น
ไม่จนยากไม่มีวันยอมเจ็บกาย
นึกไปนึกมาก็น่าคิด
ชีวิตไร้ค่าน่าใจหาย
แต่ละบาทกว่าได้มาแหบวางวาย
แก่เฒ่าลงโรคร้ายก็แต่งงาน๑

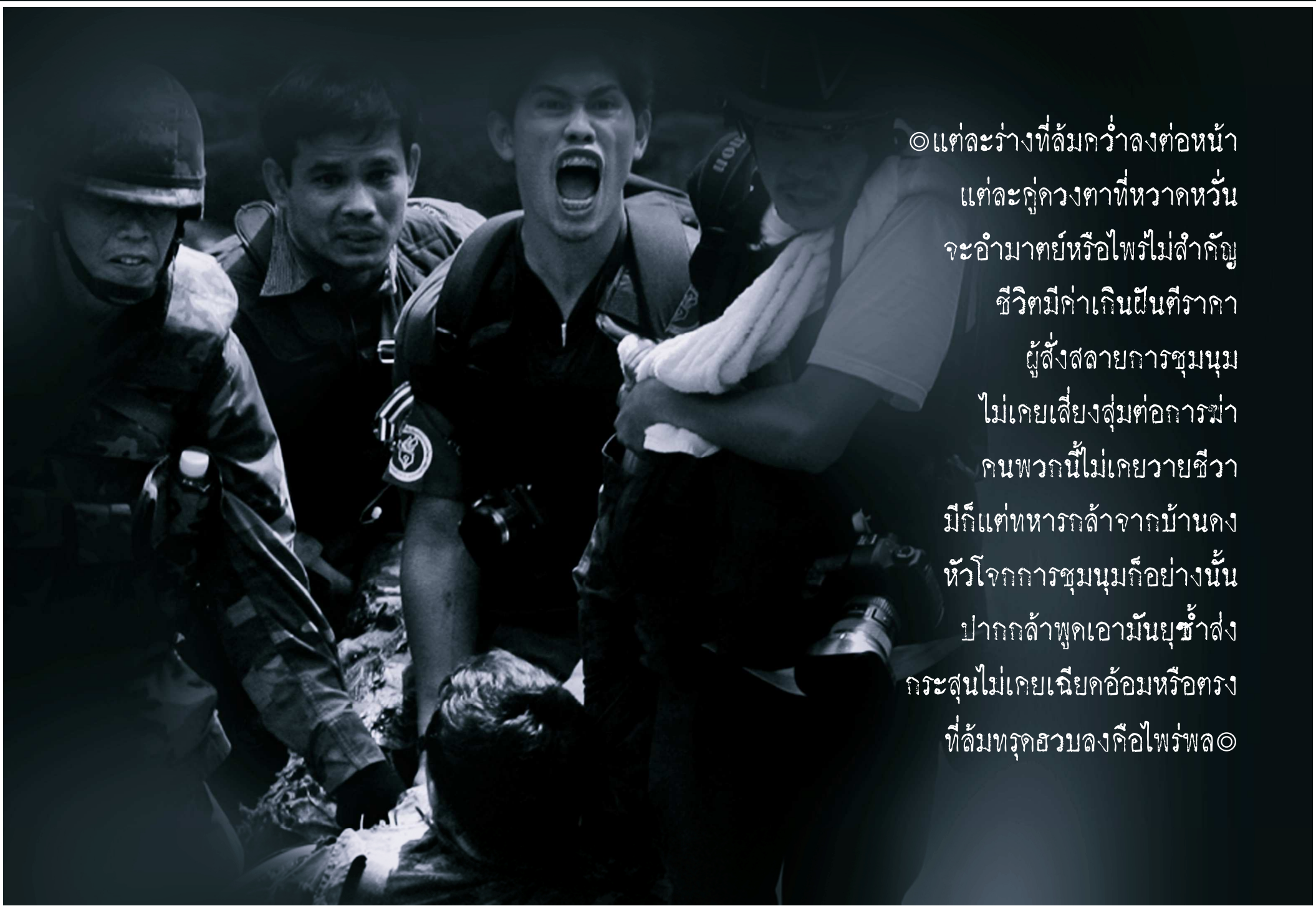
๑ โลกทุนนิยมสมัยใหม่
ทหารกล้าเกริกโกรกเปลี่ยนผ่าน
วีรชนกลายเป็นแค้นตำนาน
ทหารหาญกลายเป็นเมียของนายเงิน
ที่รบราฆ่าฟันใช้เพื่อชาติ
ใช้เพื่อเกียรติประกาศเสียงสรรเสริญ
กองทัพไม่ต้องการใครยกย่อง
เราจะฝ่าเราจะเดินเพื่อน้ำมัน๑

๑พลทหารในโลกทั้งโลกนี้
ไม่ใช่ลูกคนมั่งมีชีพคงมัน
ถูกตามีตามาสารพัน
จากบ้านนอกพลัดถิ่นเข้าไปในเมือง
ถูกเกณฑ์เป็นเบี้ยใบ้ที่ไร้ค่า
ยามไร้อีกเป็นชี้อ้ำช่วยปลดเปลื้อง
งานบ้านเจ้านายไม่เปล่าเปลื้อง
เงินเดือนไม่กี่เฟื้องตั้งจิวควาย
หากมีศึกสงครามถูกตามต้อน
เจ้านายส่งออกไปก่อนหาเคราะห์ร้าย
คนจนไม่มีสิทธิ์จะไม่ตาย
ที่สุดท้ายชีพเราเพื่อเขาใคร๑

◎ความขัดแย้งเป็นของอยู่คู่โลก
ดั่งสายลมที่โบยโบกอยู่ไหวไหว
สายลมพัดกระพือผ่านก็ผ่านไป
แต่คนอาจฆ่ากันได้เมื่อขัดเคือง
เพื่อนพ้องน้องพี่กันทั้งนั้น
สีไหนไม่สำคัญแดงเขียวเหลือง
สีแห่งรากหญ้ามัดมดเมื่อดอง
ชมทุกสีชมทุกเรื่องอยู่ในตัว
เพราะจนยากปากหมองจึงอ้าปาก
เป็นเสียงความทุกข์ยากทุกถิ่นทั่ว
จะปิดปากด้วยปลายปืนไม่หวั่นกลัว
เมื่อหัวใจมันดิ้นรืออยู่อย่างนั้น◎

๑แต่ร่างที่ล้มคว่ำลงต่อหน้า
แต่ละคู่ดวงตาที่หวาดหวั่น
จะอำมาตย์หรือไพร่ไม่สำคัญ
ชีวิตมีค่าเกินเงินตรา
ผู้สังดาการชุมนุม
ไม่เคยเลี้ยงดูต่อการมา
คนพวกนี้ไม่เคยวายชีวา
มีก็แต่ทหารกล้าจากบ้านดง
หัวใจการชุมนุมก็อย่างนั้น
ปากกล้าพูดเอามั่นยุช้ำส่ง
กระสุนไม่เคยเฉียดอ้อมหรือตรง
ที่ล้มทรุดฮวบลงคือไพร่พล๑

๑ชีวิตของเราเป็นของเรา
มีใช่ของใครเขาอย่าดับสน
ถึงยากไร้กระไรหรือคือตัวตน
ที่จะต้องตั้งต้นเพื่อตนตัว
การเมืองใช่ที่สุดของชีวิต
โปรดกรุณาคิดให้ถ้วนให้ทุกทั่ว
จักรวาลนี้กว้างใหญ่ใช่มีคัมภีร์
แผ่นดินก็แย้มยิ้มหากรู้มอง
ดอกกระเจียวยังบานทั่วอีสาน
หากเจ็บนักก็กลับบ้านเถิดเพื่อนพ้อง
สลัดดีทุกสิ่งลงไปกอง
ไม่เรียกไม่ร้องใดทั้งนั้น๑

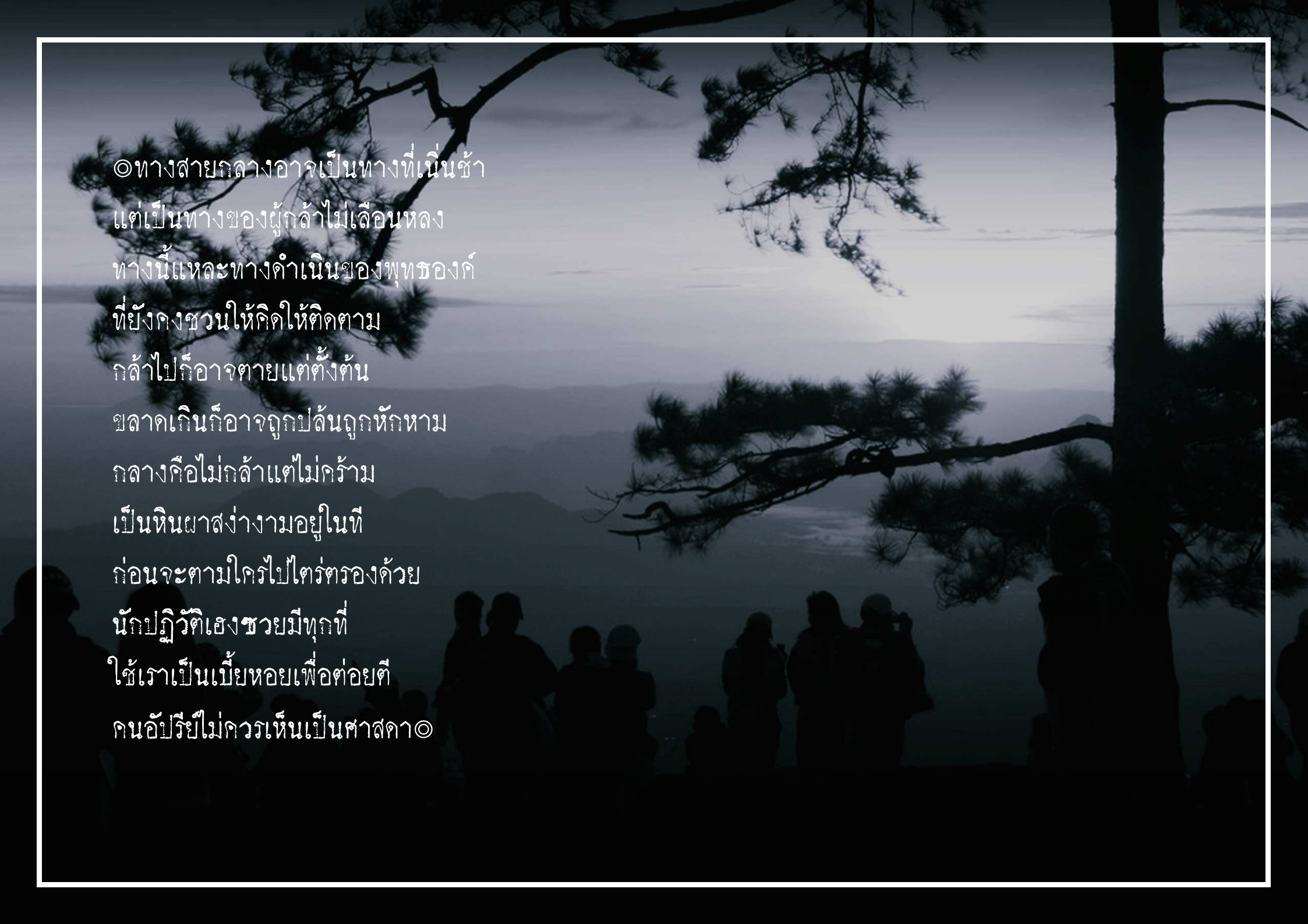
๑ กลับไปได้มาตบพระเถรในยามเช้า
ล้วนดูกลหลานของเราที่พลัดผัน
ละหู่ท่าป่าหนองคลองตะกวัน
ใช้ชีวันสืบส่งมิ่งค์ศาสดา
บวชเรียนคือหนทางแห่งอิสรภาพ
เป็นถนนอันเรียบราบงามสง่า
ไม่เรียกร้องสิ่งใดจากชาวประชา
นอกจากข้าวปลาประทังกาย
ฝึกฝนอ่านเขียนเรียนรู้
ให้ความรู้เป็นครูเป็นสหาย
ฉันเองก็อดคิดเด็กเลี้ยงควาย
ได้รอดตายก็เพราะสงฆ์สั่งให้เรียน๑

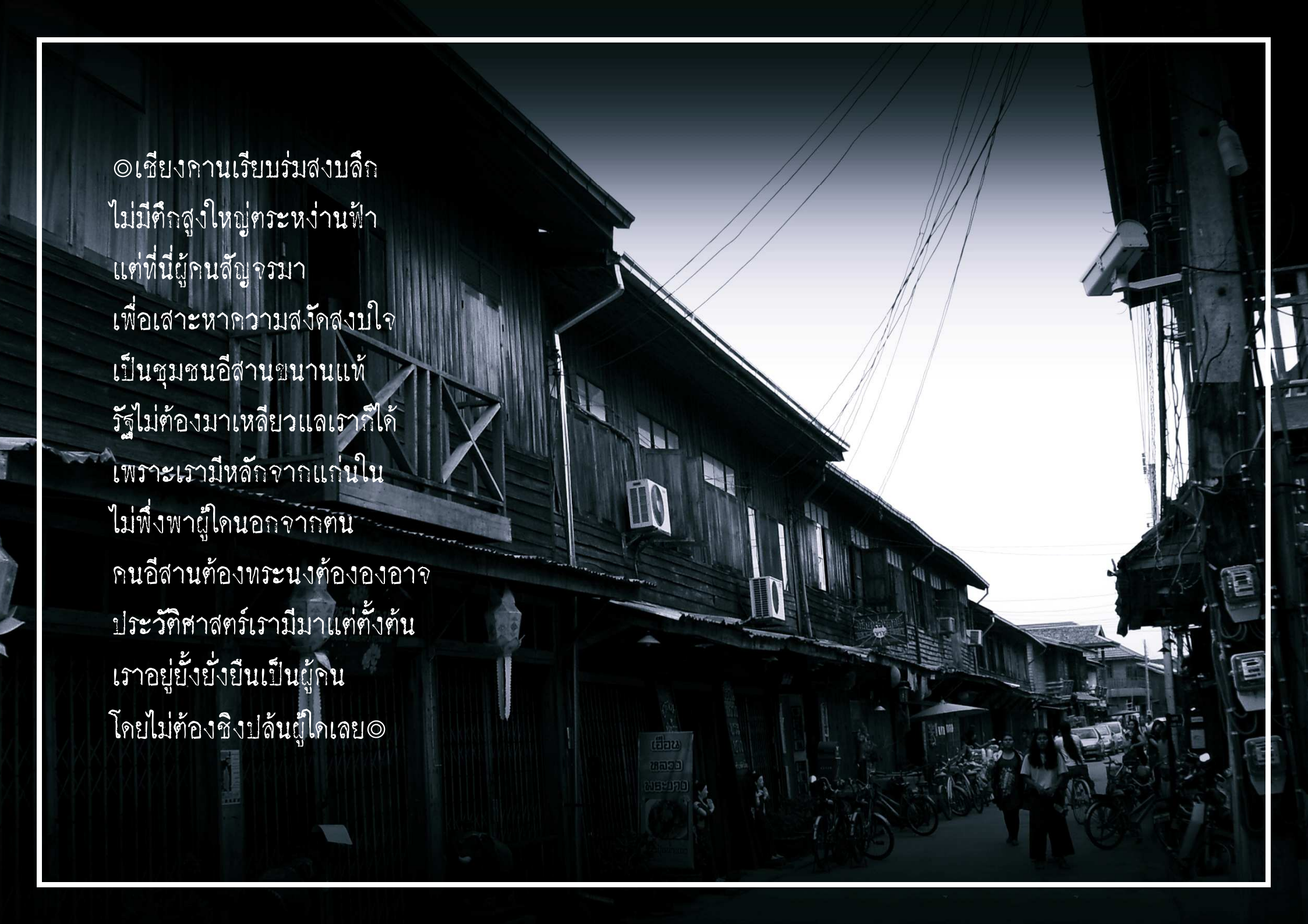
๐ผานกเค้ายังตระหง่านในม่านหมอก
ธรรมชาติพร่ำบอกให้อ่านเขียน
ธรรมชาติสอนให้เรารู้เพียร
ฤดูกาลที่หมุนเวียนบอกสิ่งใด
ชีวิตกระจัดน้อยหนักหนา
ไม่เกินร้อยวัสสาที่เดินไร่
เหลืองแดงเขียวคำขาวที่แต่งไป
ก็แค่เปลือกไม่อาจใช้หาตัวจริง
ความจริงนิ่งงันและไม่พูด
เราจะต้องพิสูจน์ซึ่งสรรพสิ่ง
หินผาที่กร้านแกร่งไม่ไหวติง
คือความนิ่งแน่วหนักที่แก่นใน๐

๑แม่น้ำโขงยังไหลรินอยู่ข้างหน้า
ณ โคนขอบท้องฟ้าเพื่อนเห็นใหม่
นกกายังถูกร้องก้องพงไพร
กลิ่นดินหอมยังมีให้เพื่อนสูดดม
หยาดน้ำค้างพร่างพรอมพนมพฤษดิ์
ยามคืนดึกก็หยาดย่อยสร้อยผสม
ลีลาแห่งสายน้ำเศร้าโศกตรม
ล้วนอยู่ในมโนรมย์ของเราเอง
บางสิ่งสมควรให้เราแค้น
มันอุกอึ้งฝังแน่นเขาข่มเหง
ก็สู้ได้เท่าที่งามตามบทเพลง
สายพินที่กรัดเกรงอาจขาดลง๑

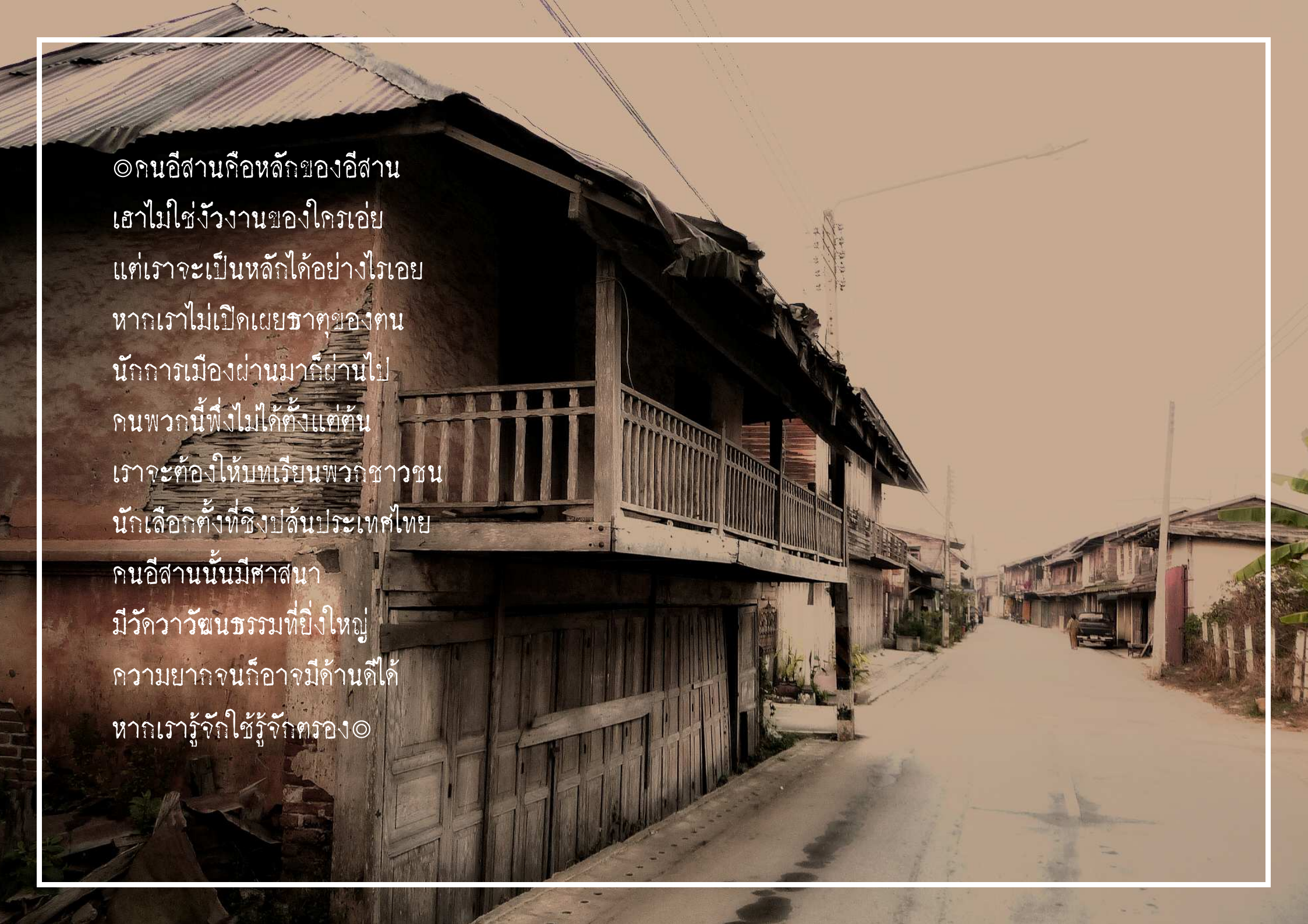

๑ทางสายกลางอาจเป็นทางที่เห็นช้า
แต่เป็นทางของผู้กล้าไม่เลือนหลง
ทางนี้แหละทางดำเนินของพุทธองค์
ที่ยังคงชวนให้คิดให้ติดตาม
กล้าไปก็อาจตายแต่ตั้งต้น
ฉลาดเกินก็อาจถูกปล้นถูกหักห้าม
กลางคือไม่กล้าแต่ไม่คร้าม
เป็นหินผาสง่างามอยู่ในที่
ก่อนจะตามใครไปใคร่ตรองด้วย
นักปฏิบัติเองช่วยมีทุกที่
ให้เราเป็นเบาะหอยเพื่อค่อยดี
คนอัปรีภัยไม่ควรเห็นเป็นศาสดา๑

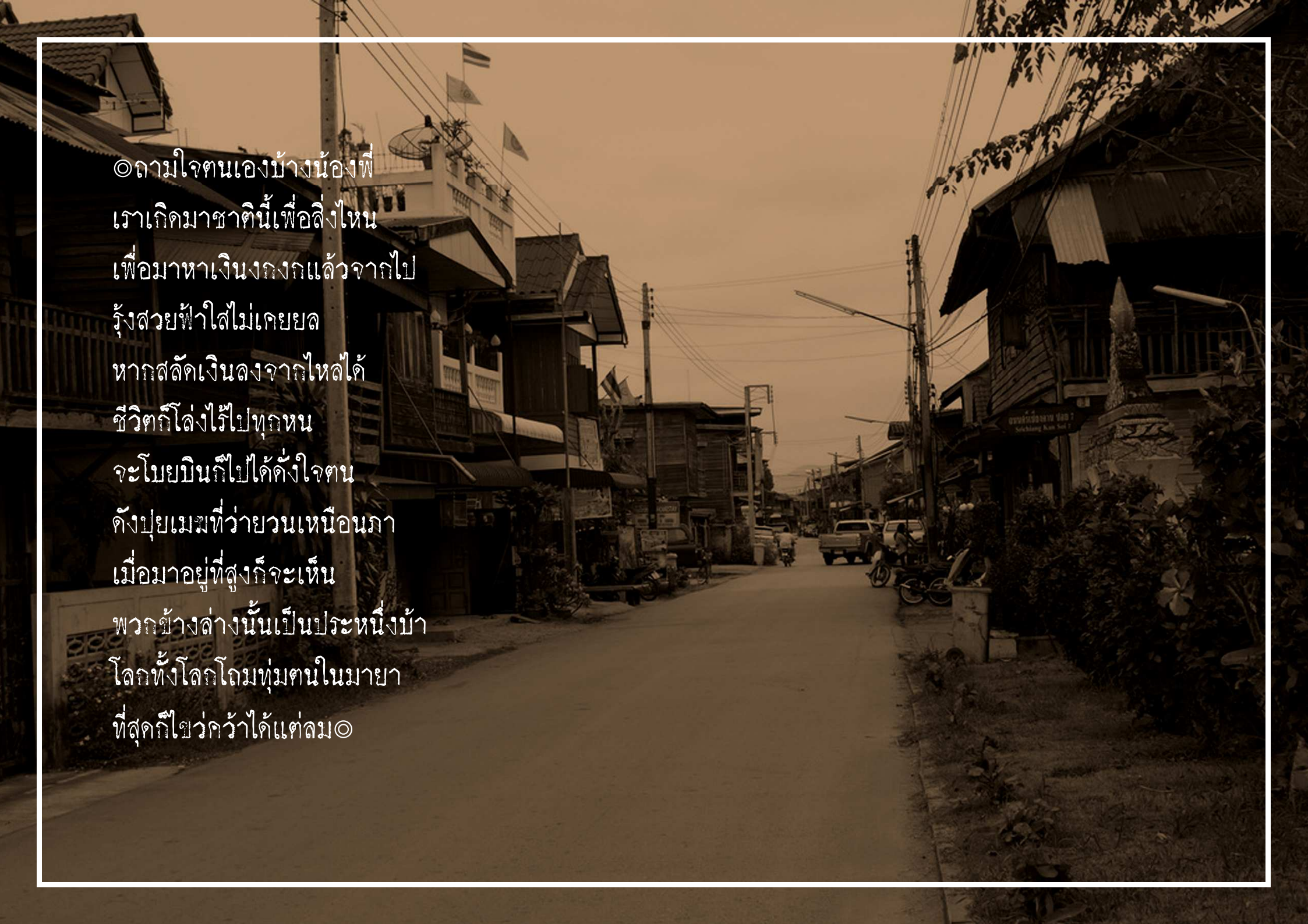
๑ เชียงกานเรียบร่วมสงบดึก
ไม่มีตึกสูงใหญ่ตระหง่านฟ้า
แต่ที่นี่ผู้คนดีจรรยา
เพื่อเสาะหาความสงบจิตใจ
เป็นชุมชนอีสานขนานแท้
รัฐไม่ต้องมาเหลียวแลเราก็ได้
เพราะเรามีหลักจากแก่นใน
ไม่พึ่งพาผู้ใดนอกจากตน
คนอีสานต้องตระหนงต้ององอาจ
ประวัติศาสตร์เรามีมาแต่ตั้งต้น
เราอยู่ยังยืนเป็นผู้คน
โดยไม่ต้องชิงปล้นผู้ใดเลย๑

A photograph of a street in a rural village. The houses are traditional, built with wood and mud-brick, featuring balconies. The street is unpaved and runs alongside the buildings. The sky is overcast. The text is overlaid on the left side of the image.

๑ คนอีสานคือหลักของอีสาน
เขาไม่ใช่แรงงานของใครเอ๋ย
แต่เราจะเป็นหลักได้อย่างไรเอ๋ย
หากเราไม่เปิดเผยธาตุของตน
นักการเมืองผ่านมาก็ผ่านไป
คนพวกนี้ฟังไม่ได้ตั้งแต่ต้น
เราจะต้องให้บทเรียนพวกชาวชน
นักเลอกตังที่ชิงปล้นประเทศไทย
คนอีสานนั้นมีศาสนา
มีวัตรวัณธรรมที่ยิ่งใหญ่
ความยากจนก็อาจมีด้านดีได้
หากเรารู้จักใช้รู้จักครอง๑

๑ โลกทุนนิยมสมัยนี้
เปลี่ยนคนให้เป็นที่บกพร่อง
มีเงินแต่ไม่มีวิญญูณครอง
มีแต่ร่างที่ร่ำร้องอยู่ร่ำไป
นักการเมืองทุนนิยมก็เช่นนั้น
แปลงทุกอย่างให้ผกผันเป็นเงินได้
“ไม่มีเงินก็ขาดแคลนทุกสิ่งโค”
นี่คือมนตร์บทใหม่เราต้องจำ
ทำงานงกกกันทั้งชาติ
แต่ไม่มีใครอาจจะสุขซ้ำ
ทั่วแผ่นดินเนืองนองหน้าหมองดำ
ไม่ได้หยุดเพราะต้องย่ำก้าวเดินไป๑

๑ถามใจตนเองบ้างน้องพี่
เราเกิดมาชาตินี้เพื่อสิ่งไหน
เพื่อมาหาเงินงกเงกแล้วจากไป
รุ่งสวยฟ้าใสไม่เคยยด
หากสลัดเงินลงจากไหล่ได้
ชีวิตก็โล่งไร้ไปทุกหน
จะบายบิณก็ไปได้ดังใจตน
ดั่งปุยมเมฆที่ว่ายวนเหนืออนภา
เมื่อมาอยู่ที่สูงก็จะเห็น
พวกข้างล่างนั้นเป็นประหนึ่งบ้า
โลกทั้งโลกโถมท่วมตนในมายา
ที่สุดก็ไขว่คว้าได้แต่ลม๑

๑ ลีนสุดอวสานของบทกวี
สงกรานต์ปีนี้แตกหลวม
ตกกลางคืนฝนฟ้าก็พร่างพรอม
นั่งอยู่ในผ้าห่มฟังฝนเพลิน
คิดถึงผองเพื่อนในโลกหว่า
โชคชะตาดีค่อนระหกระเหิน
หวังว่าวันนี้ไม่ล่วงเกิน
ความคิดอ่านอาจตื่นเขินไปรศอภัย
ทั้งหมดมาจากดวงใจแท้
อยากช่วยแก้เท่าที่จะแก้ได้
บ้านเมืองดูร้อนประหนึ่งไฟ
ขออาสาเอาน้ำใสมาแบ่งปัน๑

— สมภาร พรหมทา

วันสงกรานต์ 2554